

MỘT SỐ BIỆN PHÁP NÂNG CAO Ý THỨC BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG CHỖ HỌC SINH LỚP 5- TRONG TRƯỜNG TIỂU HỌC

I. ĐẶT VẤN ĐỀ:

1. Tính cấp thiết phải tiến hành sáng kiến:

1.1. Về mặt lý luận

Môi trường là vấn đề sống còn của đất nước, của nhân loại, của con người. Bảo vệ môi trường và giáo dục bảo vệ môi trường luôn đi song hành với nhau, được tất cả mọi người quan tâm từ rất lâu. Hiện nay ở Việt Nam môi trường đang bị ô nhiễm nặng nề do dân số tăng quá nhanh, điều kiện kinh tế còn nhiều khó khăn, đô thị hóa ở các nơi, khí thải của công trường nhà máy và lượng rác thải trong sinh hoạt hàng ngày quá nhiều nhưng không được xử lý tốt. Một trong những nguyên nhân cơ bản gây nên tình trạng trên là do sự thiếu hiểu biết, thiếu ý thức của con người. Vì vậy hiểu biết về môi trường và giáo dục bảo vệ môi trường trở thành một vấn đề cấp bách có tính chiến lược toàn cầu. Trong năm học 2023-2024 trường Tiểu học Thụy An đã đưa các nội dung bảo vệ môi trường vào các tiết học lồng ghép, vào các tiết hoạt động ngoài giờ lên lớp. Qua những hoạt động này nhằm giáo dục học sinh có ý thức bảo vệ môi trường, đồng thời cũng giáo dục các em học sinh phát triển một cách toàn diện cả về mặt thể chất, nhận thức, tình cảm, các mối quan hệ xã hội, những nét tính cách, phẩm chất và các năng lực chung. Nếu không được hình thành ở trẻ trong lứa tuổi này, thì khó có cơ hội để hình thành ở các lứa tuổi sau

1.2. Về mặt thực tiễn

Trường Tiểu học Thụy An luôn nhận được sự quan tâm, chỉ đạo, giúp đỡ kịp thời của UBND huyện Ba Vì, phòng Giáo dục và Đào tạo, của cấp ủy Đảng, chính quyền địa phương, cơ sở vật chất nhà trường ngày càng được hoàn thiện, khang trang hơn đáp ứng được nhu cầu của người học. Kế thừa và phát huy truyền thống đoàn kết, sáng tạo gương mẫu trong các phong trào thi đua, đáp ứng nhu cầu chăm sóc giáo dục của địa phương. Trường Tiểu học Thụy An đã trở thành địa điểm tin cậy, là ngôi trường thân thiện thu hút học sinh đến trường. Bên cạnh

đó còn có sự cố gắng nỗ lực hết mình của Ban giám hiệu, giáo viên, nhân viên nhà trường và sự ủng hộ, đồng thuận của các bậc phụ huynh trong nhiều năm qua. Ngôi trường được nằm ngay cạnh trung tâm xã, nhiều cơ quan đóng trên địa bàn, đông dân cư sinh sống đông, vì vậy vấn đề bảo vệ môi trường là vô cùng cần thiết.

Giai đoạn học sinh Tiểu học là giai đoạn rất quan trọng của cuộc đời mỗi con người. Trong giai đoạn này, các em phát triển rất nhanh về các mặt thể chất, nhận thức, tình cảm, các mối quan hệ xã hội, những nét tính cách, phẩm chất và năng lực. Vì vậy giáo dục bảo vệ môi trường cần phải được giáo dục cho mọi người và bắt đầu ngay từ khi còn nhỏ. Muốn đạt được mục đích đó trước hết cần bồi dưỡng cho đội ngũ giáo viên hiểu rõ thực trạng của môi trường hiện nay. Từ đó giáo viên sẽ là người truyền đạt những kiến thức kỹ năng về bảo vệ môi trường cho học sinh. Là một giáo viên trong trường học, tôi luôn mong muốn các em học sinh được học tập trong một môi trường khang trang xanh, sạch, đẹp, an toàn. Làm sao để giáo dục học sinh biết cách bảo vệ môi trường trong nhà trường nhất là trong công nghiệp hóa hiện đại hóa đất nước. Từ đó tôi đã nghiên cứu những đặc thù của trường, áp dụng, tìm giải pháp và phối hợp thực hiện để đạt được các kế hoạch đã đề ra. Vì vậy tôi đã đề xuất **“Một số biện pháp nâng cao ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh lớp 5 – trong trường Tiểu học”** Tại trường Tiểu học ThụyAn – Ba Vì - Hà Nội

2. Mục tiêu của đề tài

Tìm ra một số biện pháp nâng cao ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh lớp 5 - trong trường Tiểu học. Giúp cho học sinh biết bảo vệ môi trường, từ đó hình thành cho học sinh có ý thức tốt trong việc bảo vệ môi trường ngay ở lớp học, trường học của mình.

2. Thời gian, đối tượng, phạm vi nghiên cứu

Năm học: 2023 -2024, tôi đã nghiên cứu một số biện pháp nâng cao ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh lớp 5A4 - tại trường Tiểu học Thụy An tôi đang công tác.

II. NỘI DUNG CỦA SÁNG KIẾN

1. HIỆN TRẠNG VẤN ĐỀ:

1.1. Cơ sở lý luận:

Môi trường bao gồm các yếu tố tự nhiên và vật chất nhân tạo bao quanh con người. Môi trường có tầm quan trọng đặc biệt đối với đời sống con người và sự phát triển kinh tế văn hoá của đất nước, của nhân loại. Bảo vệ môi trường là những hoạt động giữ cho môi trường trong lành, sạch đẹp, đảm bảo cân bằng sinh thái, ngăn chặn và khắc phục hậu quả mà con người hay thiên nhiên gây cho môi trường. Giáo dục bảo vệ môi trường cho học sinh lớp 5 là quá trình giáo dục có mục đích nhằm phát triển ở học sinh những hiểu biết về môi trường, có sự quan tâm đến vấn đề môi trường phù hợp với lứa tuổi, được thể hiện qua những kiến thức, thái độ hành vi của học sinh đối với môi trường xung quanh.

Vấn đề ô nhiễm môi trường đang diễn ra liên tục ở tất cả các nước trên thế giới, ô nhiễm môi trường ảnh hưởng tới toàn cầu như tình trạng ô nhiễm không khí, nguồn nước, hạn hán lũ lụt ... Nhân tố con người là yếu tố chính làm cho tình trạng ô nhiễm càng ra tăng trầm trọng nhưng chính con người cũng là nhân tố bảo vệ môi trường và cải thiện môi trường sống. Môi trường sống của con người là vũ trụ bao la, trong đó hệ mặt trời và trái đất là bộ phận có ảnh hưởng trực tiếp rõ nét nhất. Môi trường thiên nhiên bao gồm các nhân tố thiên nhiên; đất, nước, không khí, ánh sáng ...tồn tại khách quan ngoài ý muốn của con người. Môi trường nhân tạo gồm những nhân tố vật lý, sinh học, xã hội do con người tạo nên, chịu sự chi phối của con người. Môi trường xã hội bao gồm mối quan hệ giữa người với người. Những vấn đề môi trường này nó cùng nhau tồn tại, xen lẫn và tương tác chặt chẽ vào nhau. Đặc biệt hơn, hiện nay quá trình đô thị hóa nhà máy, xí nghiệp đã tạo ra nhiều khí thải, nước thảiđang xâm nhập và làm ảnh hưởng đến sức khỏe và cuộc sống của con người. Hoạt động bảo vệ môi trường là khai thác sử dụng hợp lý và tiết kiệm tài nguyên thiên nhiên; bảo vệ đa dạng sinh học, khắc phục ô nhiễm, suy thoái, phục hồi và cải thiện môi trường, ứng phó sự cố môi trường; là giữ cho môi trường trong lành, sạch đẹp.

Ngày nay chúng ta không chỉ đào tạo những con người có trí thức có khoa học có tình yêu thiên nhiên, yêu Tổ quốc, yêu lao động mà còn tạo nên những con người biết yêu nghệ thuật, yêu cái đẹp, giàu mơ ước, sáng tạo và còn biết nhìn xa trông rộng. Những phẩm chất ấy con người phải được hình thành từ lứa tuổi thiếu nhi, lứa tuổi hứa hẹn bao điều tốt đẹp trong tương lai.

1.2. Cơ sở thực tiễn:

Vấn đề giáo dục học sinh lớp 5 ý thức bảo vệ môi trường được thực hiện trong các hoạt động hàng ngày của các em tại lớp, lồng ghép trong các tiết học, đặc biệt là trong các tiết học ngoài giờ lên lớp. Từ các tiết học đó giáo viên đã giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho các em. Trong năm này, lớp tôi phụ trách cũng đã thực hiện một số biện pháp giáo dục bảo vệ môi trường như thông qua tranh ảnh, đàm thoại cùng học sinh về hành động, việc làm của các em với ý thức BVMT (bỏ rác vào thùng, trồng cây, lao động vệ sinh hàng ngày...). hay tổ chức các buổi lao động dọn sân trường, giao nhiệm vụ cho từng nhóm học sinh, hay giáo dục học sinh ý thức BVMT thông qua trò chơi nhưng đạt hiệu quả chưa cao. Các em chỉ nhớ được lúc đó nhưng sau thì lại quên ngay, và khi lao động thì nhiều em làm một cách miễn cưỡng, coi đây là nhiệm vụ của mình phải làm, chưa có tinh thần tự giác.

2. THỰC TRẠNG TRƯỜNG LỚP

2. 1. Thuận lợi:

a. Về cơ sở vật chất

Được sự quan tâm giúp đỡ từ phía phòng GD & ĐT, của Ban giám hiệu nhà trường cùng với phụ huynh học sinh đã giúp đỡ về cơ sở vật chất phục vụ cho lớp tôi đã được trang bị đầy đủ đồ dùng học tập, môi trường an toàn và thân thiện.

Trường, lớp rộng rãi, thoáng mát, có nước sử dụng đầy đủ và rác thải được xử lý hợp vệ sinh và kịp thời. Trường có đầy đủ dụng cụ lao động trong và ngoài lớp: chổi, thùng rác, cuốc, xẻng, xô, chậu... hàng năm nhà trường chi ra một số tiền mua sắm, tu sửa, bổ sung dụng cụ lao động.

b. Học sinh

Lớp tôi phụ trách có 35 em (trong đó có số lượng học sinh nam 19, học sinh nữ 16), tất cả các em đều phát triển bình thường, nhanh nhẹn, hoạt bát.

c. Phụ huynh

Tất cả phụ huynh rất quan tâm đến con em mình, thường xuyên trao đổi tình hình sức khỏe, học tập, vui chơi của các em khi ở nhà cũng như ở trường với giáo viên chủ nhiệm.

d. Giáo viên

Bản thân tôi đã được đào tạo đạt trình độ Đại học, có tinh thần học hỏi, nhiệt tình trong giảng dạy, yêu nghề mến trẻ, luôn tìm tòi vận dụng các phương pháp, hình thức đổi mới vào các hoạt động nhằm thu hút học sinh tham gia tích cực vào các hoạt động.

Được học tập đúc rút kinh nghiệm qua thăm lớp dự giờ đồng nghiệp.

Bản thân được trực tiếp tham dự các chuyên đề giáo dục do Phòng GD&ĐT tổ chức. Bên cạnh những thuận lợi, còn không ít mặt khó khăn trong việc nâng cao ý thức BVMT cho học sinh.

2.2. Khó khăn:

a. Cơ sở vật chất

Trường Tiểu học của chúng tôi còn ở 2 điểm, chưa đầy đủ các phòng chức năng và diện tích phòng sinh hoạt chung, công trình vệ sinh vẫn dùng chung cả giáo viên và học sinh, sân chơi của học sinh khu B đang còn chật hẹp.

Vườn cây, bồn hoa cây cảnh của nhà trường quy hoạch chưa được đẹp.

b. Học sinh

Một số học sinh chưa có ý thức bảo vệ môi trường : Như còn giẫm đạp lên vỏ sữa, vỏ bim bim ... và coi đó là trò chơi hấp dẫn. Hay nhiều lúc các em vẫn chạy một cách vô tư chưa biết nhặt rác ngay dưới chân mình để bỏ vào thùng, chơi chạy quá đà giẫm hết cả lên vườn hoa của trường, thậm chí còn bẻ cành cây, bẻ hoa vườn trường, đi vệ sinh, rửa tay chưa biết khoá vòi nước lại.....

c. Phụ huynh

Là một xã thuộc huyện Ba Vì, hầu hết phụ huynh là nông dân, làm ruộng nên họ nhận thức rằng: Việc giáo dục con cái chỉ là dạy các em biết những kiến thức trên lớp... còn việc giáo dục bảo vệ môi trường cho trẻ là việc làm không cần thiết; họ cho rằng bảo vệ môi trường không phải trách nhiệm của họ.

3. Khảo sát điều tra ban đầu:

Bảng khảo sát đầu năm về thói quen, ý thức bảo vệ môi trường của học sinh:

Tổng số học sinh được khảo sát: 35 em

TT	Các hành vi đánh giá	Kết quả đánh giá	Tỷ lệ
		Số lượng học sinh đạt được	
1.	Biết chăm sóc và bảo vệ cây	20 / 35	57,1 %
2.	Biết giữ gìn trật tự, vệ sinh công cộng, vệ sinh trường lớp	18 / 35	51,4 %
3.	Tự giác gom rác vào thùng	17 / 35	48,5 %
4.	Phân biệt được những hành động đúng, hành động sai với môi trường	25 / 35	71,4 %
5.	Biết tiết kiệm điện, nước khi sử dụng và tắt khi không sử dụng	18 / 35	51,4 %
6.	Nhắc nhở mọi người không được xả rác bừa bãi	13 / 35	37,1 %

Từ những kết quả khảo sát như trên tôi luôn suy nghĩ và trăn trở xem mình phải làm gì và làm thế nào để nâng cao kết quả giáo dục bảo vệ môi trường cho học sinh đồng thời nhắc nhở cả phụ huynh, đánh thức ở họ ý thức bảo vệ môi trường, hãy sống cho mình và cả tương lai của con em mình sau này. Tôi xin mạnh dạn đưa ra một số biện pháp sau đây:

3. GIẢI PHÁP THỰC HIỆN(Các biện pháp cụ thể):

3.1. Xây dựng trường học an toàn, toàn diện

Việt Nam là một trong những quốc gia thường xuyên chịu tác động bởi thiên tai. Trẻ em là đối tượng dễ bị tổn thương nhất khi thiên tai xảy ra. Do đó, cần đầu tư xây dựng trường học an toàn sẽ giảm thiểu nguy hiểm, mất mát về tính mạng, tài sản...do thiên tai và biến đổi khí hậu. Trường học được xây dựng an toàn: vật liệu, kỹ thuật, lối thoát hiểm...

Đưa nội dung GD ứng phó với biến đổi khí hậu và phòng chống thiên tai, bảo vệ môi trường tích hợp vào trong các hoạt động giáo dục trong nhà trường. Bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng cho GV, nhân viên, học sinh về việc BVMT và ứng phó với biến đổi khí hậu nhằm hướng tới một trường học an toàn toàn diện.

3.2. Cô giáo gương mẫu, chuẩn mực:

Sự gương mẫu của cô giáo và những người xung quanh ảnh hưởng rất lớn đối với học sinh. Đặc điểm của trẻ là hay bắt chước, có thể bắt chước cái đúng, cái tốt, nhưng cũng có thể bắt chước cái sai, cái xấu. Vì vậy cô giáo và mọi người xung quanh cần thực hiện triệt để lời nói phải đi đôi với việc làm để thực sự là tấm gương sáng cho các em học sinh noi theo. Cô và mọi người quanh học sinh phải tích cực, tự giác trong việc bảo vệ môi trường: Vệ sinh, đồ dùng trong lớp luôn sạch sẽ, gọn gàng; sử dụng điện nước tiết kiệm, hiệu quả; chăm sóc cây xanh tốt..... thì học sinh sẽ thấy được lợi ích từ những việc đó và các em sẽ làm theo những hành vi tốt của người lớn. Ngoài ra giáo viên còn có thể tham gia cùng học sinh trong những buổi hoạt động ngoại khóa, những việc làm góp phần bảo vệ môi trường như: trồng cây, tĩa cảnh, lao động vệ sinh....Qua những buổi cô trò cùng nhau làm việc như vậy sẽ gắn kết tình cảm giữa giáo viên và học sinh, đồng

thời giúp các em hiểu thêm về ý nghĩa của việc bảo vệ môi trường. Từ đó, các em sẽ có ý thức bảo vệ môi trường chung.

3.3. Tích hợp, lồng ghép nội dung GDBVMT trong các bài học cụ thể:

Thông qua hoạt động học tập: Học sinh được tham gia nhiều vào các hoạt động khác nhau: khám phá khoa học, âm nhạc, làm quen tác phẩm văn học, tạo hình...mỗi hoạt động trên đều có những đặc trưng riêng và có ưu thế khác nhau như: học sinh biết quan sát, đàm thoại, thực hành trải nghiệm, thí nghiệm, chơi các trò chơi.....Từ đó các em nhận ra được những việc làm tốt, không tốt, những hành động đúng – hành động không đúng kích thích trẻ suy nghĩ, bộc lộ tình cảm, có thái độ phù hợp với môi trường trong và ngoài lớp học. Ví dụ:

* “*Môn: kĩ thuật- Bài: Cắt, khâu, thêu tự chọn*”: Ngoài việc cung cấp cho học sinh những kiến thức về nội dung bài thì giáo viên còn giáo dục học sinh có ý thức bảo vệ môi trường ngay trong lớp học của mình. Cụ thể là trong quá trình học sinh thực hành, các em biết để những mẫu giấy, mảnh vải, sợi chỉ thừa vào thùng rác, đúng chỗ.

* “*Môn khoa học- Bài: An toàn và tránh lãng phí khi sử dụng điện*”: Khi dạy bài này, tôi đã cho cả lớp thực hành việc sử dụng điện tiết kiệm ngay ở lớp của mình. Cụ thể là khi ra khỏi phòng phải tắt các thiết bị điện; Các em được quan sát những chỗ ổ cắm điện có thể nguy hiểm đối với bản thân. Từ đó các em biết tránh xa và giữ an toàn cho mình và cho bạn. Qua bài học này các em có thái độ không đồng tình với những người không biết tiết kiệm điện.

Hay tiết học chính tả- *Bài: “Luật Bảo vệ môi trường”*. Qua bài học này học sinh được hiểu thêm về hoạt động bảo vệ môi trường. Là hoạt động giữ cho môi trường trong lành, sạch đẹp; phòng ngừa tác động xấu đến môi trường.... Điều này được thể hiện từ những việc làm nhỏ nhất như: không vứt rác bừa bãi, không vứt rác, xác động vật chết xuống sông, suối...Từ đó, giáo dục học sinh biết sử dụng hợp lý và tiết kiệm điện, cũng như tiết kiệm nước, chính là tiết kiệm tài nguyên thiên nhiên của đất nước.

* “*Môn tập đọc- Bài : Chuyện một khu vườn nhỏ*”: Qua bài học này, học sinh nhận biết môi trường nhà ở bao gồm: Các phòng ở, nhà vệ sinh, sân vườn, nguồn

nước, các đồ dùng và sự sắp đặt trong gia đình. Học sinh thấy được sự thay đổi của môi trường xung quanh nhà ở, môi trường sạch, có nhiều cây xanh. Từ đó, tôi đã giáo dục các em biết quý trọng giữ gìn đồ dùng trong gia đình, cất đồ dùng, đồ chơi đúng chỗ, bỏ rác đúng nơi quy định, không khạc nhổ bừa bãi...có ý thức về những điều nên làm như: khoá vòi nước khi không sử dụng, tắt điện khi ra khỏi phòng, giúp đỡ bố mẹ những công việc vừa sức, giúp môi trường sống của gia đình xanh, sạch đẹp như: quét nhà, chăm sóc vườn cây nhỏ trên ban công. Khi đã trở thành thói quen thì các em sẽ có ý thức bảo vệ môi trường ở bất kì đâu mà các em đến.

* *“Môn khoa học: Bài Tài nguyên thiên nhiên”*: Giáo dục học sinh biết các yếu tố về tài nguyên. Qua bài học này, học sinh hiểu: ích lợi của cây xanh với môi trường sống và biết chặt phá rừng bừa bãi làm cho môi trường ô nhiễm, thiên tai xảy ra nhiều và nghiêm trọng ảnh hưởng tới đời sống của con người.

Tôi cho học sinh chuẩn bị đồ dùng chai dầu ăn, dầu xả... cắt thành những hình ngộ nghĩnh, hấp dẫn và cho học sinh *“ Trồng cây”* để trang trí ngay tại lớp học của mình. Học sinh được tự tay gieo trồng và mục đích của tôi là các em được thực hành, tìm hiểu và hàng ngày quan sát chăm sóc để biết quá trình phát triển của cây. Ngoài ra, qua các hoạt động cụ thể này học sinh càng hiểu thêm về ý nghĩa của việc trồng cây xanh. Học sinh biết mối quan hệ cây xanh với môi trường sống, biết rừng là nơi có nhiều cây, giúp chắn gió, ngăn lũ là nơi sinh sống của nhiều loại động thực vật. Vì vậy chúng ta cần phải bảo vệ.

* *“Chủ đề: Một số hiện tượng tự nhiên”*: Giúp học sinh biết về các hiện tượng tự nhiên: gió, mây, mưa, sấm chớp, sét, lũ lụt, núi lửa.... và các em biết được nguyên nhân của các hiện tượng như: Bão, lũ, cháy rừng, sạt lở đất ... là do con người chặt phá rừng bừa bãi, do trái đất bị ô nhiễm nghiêm trọng và hậu quả con người phải gánh chịu. Tôi cho học sinh xem các hình ảnh hoặc video và cho các em đưa ra nhận xét của mình sau khi xem các hình ảnh.

Cũng qua chủ đề này các em biết phân biệt đặc điểm của nước, nguồn nước sạch, nước bẩn, ích lợi của nước sạch, biết tiết kiệm nước sạch, tránh xa những nguồn nước bẩn gây ô nhiễm, bệnh tật cho con người....

Như vậy việc lồng ghép GDBVMT cho học sinh thông qua các chủ đề, các bài học cụ thể, quả thật rất phong phú, đa dạng khi chúng ta biết lồng ghép tích hợp để giúp các em có những kiến thức hiểu biết về chăm sóc cho bản thân, về môi trường xung quanh gần gũi với thiên nhiên, biết sử dụng và giữ gìn đồ dùng luôn sạch sẽ gọn gàng, ngăn nắp.... biết sống vì môi trường, bảo vệ và giữ gìn môi trường, có thái độ đúng với môi trường một cách tích cực và hiệu quả.

Với việc lồng ghép ý thức bảo vệ môi trường thông qua các hoạt động học, học sinh đã có được những kiến thức và kỹ năng thực hành bảo vệ môi trường phù hợp với khả năng của từng em.

3.4. Giáo dục bảo vệ môi trường thông qua các hoạt động khác.

a) Thông qua tổ chức giờ ăn, ngủ cho học sinh tại trường:

Đây là hoạt động nhằm hình thành các nề nếp thói quen trong sinh hoạt, đáp ứng sinh lý, trẻ được vui vẻ và thoải mái như :

Tôi thường xuyên nhắc học sinh phải biết kê bàn ngay ngắn, biết lấy đĩa. Sau đó các em đi rửa tay bằng xà phòng theo qui trình 6 bước trước khi ăn. Trong khi ăn cô nhắc các em ăn ngon miệng, nhai kỹ, ăn hết suất, khi ho phải lấy tay che miệng, không nói chuyện trong khi ăn tạo những thói quen văn minh lịch sự trong khi ăn. Ăn xong biết xếp bát, thìa vào nơi quy định một cách gọn gàng, sau đó lau miệng, nhắc nhở trẻ tiết kiệm nước bằng cách lấy cốc hứng nước. Nhắc các em giữ gìn vệ sinh phòng sạch sẽ, đi vệ sinh phải đúng nơi quy định, đi xong để dép lên giá xếp ngay ngắn theo tổ, sau đó biết lấy gối đi ngủ, biết cất chăn, gối và để đúng nơi quy định.

b) Thông qua hoạt động tham quan.

Học sinh được quan sát trực tiếp với môi trường tự nhiên, các địa danh xung quanh trường, lớp để các em cảm nhận về vẻ đẹp của môi trường quanh và có ý thức giữ gìn, bảo vệ.

Tôi cho học sinh được đi thăm quan môi trường trong lớp học của những lớp học khác, khu vực quanh trường và thăm nghĩa trang liệt sĩ, Ủy ban nhân dân xã, trạm y tế xã... Yêu cầu học sinh nhận xét về vệ sinh môi trường ở tại nơi đó và tìm ra cách khắc phục bảo vệ môi trường.

VD: Cho học sinh tham quan dãy phòng lớp học của khối 1. Các em thử nhận xét xem bàn ghế trong lớp kê đã đúng chưa? Nếu để cả những xô đựng nước trong lớp ngay lối đi có thể gây ra hậu quả gì? Nếu nhìn thấy có một em lớp 1 ăn bánh còn để sót lại một ít trong ngăn bàn thì em sẽ làm gì?

(Học sinh có thể gặp các em lớp 1 và nhắc nhở các em cần giữ vệ sinh lớp học của mình sạch sẽ, bàn ghế ngay ngắn.)

c) Thông qua hoạt động lao động (ngoại khoá).

Tôi hướng dẫn học sinh làm một số đồ dùng, đồ chơi từ nguyên vật liệu thiên nhiên và vật liệu đã qua sử dụng: Lấy chai nhựa làm chậu hoa, lấy giấy ăn làm hoa tập gói hoa tặng cô, tặng mẹ....Lấy hạt gạo, khay áo để xếp hoa, quả, ngôi nhà. Thông qua đó tôi giáo dục các em ý thức tiết kiệm và ý thức lao động sáng tạo.

Vào các buổi thứ Năm hàng tuần, Lớp tôi lao động vệ sinh môi trường xung quanh trường lớp như :

- + Tổ 1: Thu gom rác xung quanh trường (nhặt giấy vụn, vỏ bìm bìm, vỏ hộp sữa, thu gom lá bỏ vào thùng rác...)
- + Tổ 2 : Vệ sinh sân trường trước và sau lớp học.
- + Tổ 3 : Quét lớp, kê bàn ghế ngay ngắn.
- + Tổ 4 : Tưới cây trước cửa lớp, dưới sân trường khu vực lớp mình phụ trách.

Sau khi học sinh lao động xong cho các em nhận xét về quang cảnh của trường trước và sau khi lao động, để cho các em cảm nhận được niềm vui khi lao động và sau khi hoàn thành công việc. Các em nhìn thấy thành quả lao động của mình là môi trường sạch, đẹp.

d) Thông qua hoạt động nêu gương.

Hoạt động nêu gương cũng là một trong những hoạt động để tôi thực hiện nhiệm vụ GDBVMT cho học sinh một cách có chiều sâu, giúp cho các em có ý thức bảo vệ môi trường một cách hiệu quả nhất. Vào những buổi sinh hoạt lớp, cô giáo cho các em kể những việc làm tốt giúp cô giáo và các bạn như: biết kê bàn ăn, biết gấp khăn, biết đổ khay thức ăn thừa vào nồi, biết nhặt rác để vào thùng, xếp ghế, có kỹ năng sống như biết chào hỏi, khi mắc lỗi với cô hoặc bạn thì biết

xin lỗi, khi có người khác giúp đỡ hay cho quà thì biết cảm ơn... Trong những buổi nêu gương như vậy đã giúp các em làm tốt hơn những công việc hàng ngày. Tôi đã tuyên dương, khích lệ học sinh kịp thời, thường xuyên cho các em kể những việc làm tốt trong ngày và được cảm ơn, trong đó tôi rất chú trọng đến vấn đề giáo dục bảo vệ môi trường bằng cách tuyên dương, khen ngợi những em học sinh có ý thức tự giác giữ vệ sinh như: quét lớp, vệ sinh sân trường, tưới cây, tiết kiệm nước khi rửa tay, rửa chân... học sinh được khen sẽ càng cố gắng, học sinh khác học tập bạn cùng nhau bảo vệ môi trường.

3.5. Ứng dụng công nghệ thông tin.

Trong giai đoạn hiện nay, việc ứng dụng và sử dụng công nghệ thông tin vào công tác giảng dạy là vô cùng quan trọng, sử dụng công nghệ thông tin giúp cho các em có tư duy trực tiếp để phát huy tính tích cực, hứng thú bao nhiêu thì kết quả đạt được càng lớn bấy nhiêu. Nếu lựa chọn đề tài để dạy học sinh trên mọi tiết học mà chỉ có tranh ảnh không thì học sinh rất dễ bị nhàm chán, chất lượng chắc chắn sẽ không cao. Chính vì vậy mà tôi luôn tìm tòi học hỏi cách làm các hiệu ứng PowerPoint để thực hiện trong các giờ dạy trên lớp. Trong năm học 2023-2024 này, trường tôi cũng đã có máy tính, ti vi trang bị cho các lớp vì vậy các tiết học đều được tôi sử dụng rất linh hoạt, rất phong phú về nội dung, hình ảnh.....trong đó có cả tích hợp giáo dục bảo vệ môi trường.

VD: Cho học sinh xem các video, hình ảnh, hoạt động liên quan đến môi trường, từ đó các em nhận biết hành vi đúng, chưa đúng một cách dễ dàng.

Các em học tập được nhiều cách bảo vệ môi trường và từ đó các em có ý thức tự giác bảo vệ môi trường một cách tốt nhất.

3.6. Công tác phối kết hợp cùng phụ huynh.

Phụ huynh là nguồn động viên khích lệ và luôn sát cánh bên tôi bởi vì không những phụ huynh rèn nề nếp cho học sinh của mình mà còn tuyên truyền cho các bậc phụ huynh khác cùng ý thức để bảo vệ môi trường và nhiệt tình ủng hộ các phong trào của trường lớp.

Tôi đã phối hợp y tế tuyên truyền với phụ huynh về sự ô nhiễm môi trường của địa phương hiện nay bằng cách:

- + Trưng bày các sản phẩm của học sinh tự làm, sản phẩm của trường để giới thiệu với phụ huynh.
- + Qua buổi đón, đưa học sinh nhắc nhở phụ huynh thường xuyên giáo dục con em mình bảo vệ môi trường.
- + Lồng vào các buổi họp phụ huynh trao đổi về tầm quan trọng của việc giáo dục bảo vệ môi trường. Tuyên truyền phụ huynh rèn nề nếp cho các em ở nhà như nhắc con biết chào hỏi người lớn, mời bố mẹ ăn cơm, ăn cơm xong biết lấy tăm, lấy nước... gấp quần áo để vào tủ của mình, cùng bố mẹ tham gia chăm sóc bảo vệ cây trong gia đình, giữ gìn vệ sinh nhà cửa sạch sẽ, tích cực diệt ruồi, muỗi...
- + Tuyên truyền bằng góc tranh ảnh ngoài cửa lớp học về các khu ô nhiễm môi trường, khu rác thải chưa được xử lý, những cánh đồng lạm dụng thuốc trừ sâu... Đặc biệt trong năm học vừa qua mỗi phụ huynh lớp tôi đã ủng hộ một ngày công để lau chùi cửa, lan can, dọn rác xung quanh khu vực trường lớp vào dịp đầu năm. Kết hợp cùng giáo viên, phụ huynh còn sưu tầm phế liệu(chai, lọ, vỏ sò...) để làm chậu trồng cây trang trí trong lớp, ngoài hành lang.... Chậu hoa tự làm vừa tiết kiệm chi phí vừa bảo vệ môi trường lại không kém phần hấp dẫn, lạ mắt, học sinh thoải thích sáng tạo. Ngoài ra, cũng trong năm học này, phụ huynh các lớp còn tặng nhà trường ghé đá, chậu cây hoa giấy rất đẹp. Điều đó đã khẳng định rằng công tác phối kết hợp giữa gia đình và nhà trường đã có sự đồng thuận và đạt kết quả cao.

4. KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC

Dựa trên những nghiên cứu và các giải pháp trên tôi đã thu lại được kết quả:

4.1. Về phía học sinh:

Đa số học sinh có ý thức cá nhân, ý thức tập thể bảo vệ môi trường.

Học sinh có kỹ năng sống, các em nói năng, ứng xử, giao tiếp với mọi người thân thiện, có ý thức với mọi hành vi bảo vệ môi trường. Học sinh tích cực tham gia vào các hoạt động bảo vệ môi trường, một cách hào hứng, tự nguyện. Các em yêu thích hứng thú mong muốn được làm những công việc phù hợp liên quan đến bảo vệ môi trường trong và ngoài lớp học sạch sẽ, thoáng mát. Học sinh có ý thức vệ sinh môi trường chung: không vứt rác bừa bãi, không khạc nhổ, không bẻ cây,

hái hoa, biết chăm sóc cây, biết chăm sóc và bảo vệ vật nuôi, thường xuyên nhặt rác vệ sinh sân trường, đi vệ sinh đúng nơi quy định, biết tiết kiệm điện, nước... Các em đã tự ý thức về hành vi của mình: Tự rửa tay trước khi ăn cơm, lau miệng khi ăn xong, thích trồng hoa, trồng cây.... đã biết nhắc nhở bạn không vứt rác bừa bãi, nhắc nhở bạn biết giữ vệ sinh chung...

Học sinh có thái độ gần gũi với môi trường tự nhiên, môi trường xã hội, yêu quý chăm sóc bảo vệ cỏ cây hoa lá trong gia đình, nhà trường và ở khắp mọi nơi, yêu quý chăm sóc bảo vệ vật nuôi gần gũi, quý trọng bảo vệ đồ dùng đồ chơi, biết lau chùi đồ dùng đồ chơi bị bụi bẩn, thích tham gia vào việc trồng cây cùng các cô giáo trong trường.

Học sinh có những thói quen, hành vi văn minh lịch sự trong giao tiếp, ứng xử. Đã phát huy tính tích cực của học sinh khi các em được trải nghiệm với môi trường tự nhiên cũng như môi trường xã hội.

Học sinh đã biết động viên bố mẹ cùng tham gia như: nhắc bố mẹ không đi xe máy, xe đạp vào sân trường làm bụi bẩn sân trường, nhắc bố mẹ thu gom phế liệu, đóng góp tranh ảnh để làm đồ dùng, đồ chơi trang trí lớp, làm kế hoạch nhỏ. Học sinh được phát triển ngôn ngữ mạch lạc, rõ ràng lưu loát, tự tin trong khi giao tiếp, khi đàm thoại. Tự có hành vi thái độ mong muốn được bảo vệ môi trường một cách rõ rệt.

4.2. Khảo sát học sinh

Qua thực hiện một số biện pháp nghiên cứu về giáo dục bảo vệ môi trường cho học sinh lớp tôi từ đầu năm đến nay đã thu lại được những kết quả như sau:

TT	Các hành vi đánh giá	Kết quả khảo sát 35 học sinh	
		Trước khi thực hiện	Sau khi thực hiện

		Số học sinh đạt	Tỷ lệ	Số học sinh đạt	Tỷ lệ
1	Biết chăm sóc và bảo vệ cây	25 / 35	71,4%	32/35	91,4 %
2	Biết giữ gìn trật tự, vệ sinh công cộng, vệ sinh trường lớp	18 / 35	51,4%	31/35	88,5%
3	Tự giác gom rác vào thùng, để rác đúng nơi quy định	17 / 35	48,6%	35/35	100%
4	Phân biệt được những hành động đúng, hành động sai với môi trường	20 / 35	57,1%	35/35	100%
5	Biết tiết kiệm điện, nước khi sử dụng và tắt khi không sử dụng	18 / 35	51,4%	33/35	94,3%
6	Nhắc nhở mọi người không được xả rác bừa bãi	20 / 35	57,1%	35/35	100 %

Nhìn vào bảng thống kê tôi thấy rất phấn khởi, đây là niềm động viên khích lệ tôi cố gắng hơn nữa trong năm học tiếp theo.

4.3. Về phía phụ huynh:

Phụ huynh rất phấn khởi yên tâm khi thấy con em mình có ý thức bảo vệ môi trường, không những ở trường mà còn cả ở trong gia đình cho nên đã đóng góp tranh ảnh có nội dung về môi trường, tranh ảnh, hình ảnh các hoạt động của con người về môi trường rồi đến các học liệu, vật liệu như: hạt hoa, giống cây hoa, bình hoa, chậu cảnh... để cho giáo viên và học sinh trải nghiệm trồng, chăm

sóc cây. Bản thân các bậc phụ huynh cũng ý thức cao và trách nhiệm cao hơn rất nhiều về việc bảo vệ môi trường trong và ngoài trường. Cụ thể: ủng hộ cây hoa, tham gia lao động dọn cỏ, dọn vệ sinh trường, vệ sinh đường làng khu dân cư.

5.HIỆU QUẢ CỦA SÁNG KIẾN

5.1. Hiệu quả về khoa học

Qua nghiên cứu và áp dụng biện pháp trên, tôi đã rút ra một số kinh nghiệm giảng dạy như sau:

- Giáo viên nhận thức đầy đủ đúng đắn về nội dung giáo dục bảo vệ môi trường và môi trường đối với sự phát triển của học sinh. Vì thế đòi hỏi giáo viên phải nghiên cứu và hiểu đặc điểm tâm sinh lý của trẻ để từ đó có những biện pháp tích hợp giáo dục bảo vệ môi trường, mọi lúc mọi nơi không ngại khó, khổ, không ngại bản...

- Tích cực tìm tòi, sáng tạo áp dụng linh hoạt các phương pháp giảng dạy để áp dụng nội dung chuyên đề một cách phù hợp với khả năng của học sinh và tình hình thực tế ở trường, lớp.

- Gia đình phải thật sự là mái ấm tình thương của trẻ, bố mẹ phải là tấm gương sáng để con noi theo, phải quan tâm, yêu thương các em, có trách nhiệm giáo dục trẻ ngay từ khi mới chào đời. Luôn phối kết hợp chặt chẽ cùng phụ huynh học sinh gia đình và nhà trường để giáo dục bảo vệ môi trường cho các em. Tích cực sưu tầm tranh đẹp, vi deo hấp dẫn đảm bảo tính thẩm mỹ có nội dung giáo dục bảo vệ môi trường.

- Tích cực ứng dụng công nghệ thông tin, bài giảng điện tử, sưu tầm hình ảnh, vi deo chất lượng cao để lưu giữ và sử dụng trên các tiết học và các hoạt động ngoài giờ học.

5.2 Hiệu quả về kinh tế

Việc sử dụng một số biện pháp giúp học sinh nâng cao ý thức bảo vệ môi trường được lồng ghép trong các tiết học ở trên lớp, ngoài giờ nên không tốn kém nhiều về kinh phí. Mặt khác qua các tiết trải nghiệm học sinh còn tận dụng những vật liệu tái chế để làm đồ dùng học tập, làm các sản phẩm trang trí lớp học.

5.3. Hiệu quả về xã hội

Việc áp dụng lồng ghép giáo dục bảo vệ môi trường giúp giáo viên thực hiện các nội dung giáo dục một cách nhạy bén, linh hoạt, không trùng lặp, không gây quá tải, tận dụng nguồn nguyên vật liệu phế thải có sẵn để biến những dụng cụ dạy và học đơn giản nhưng mang tính khoa học và sáng tạo để học sinh thực hành và trải nghiệm một cách thoải mái và không gượng ép.

Nâng cao nhận thức, nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ sư phạm.

Kết hợp cùng phụ huynh tham gia nhiều phong trào xây dựng môi trường trong sạch, tham gia đóng góp phế liệu làm đồ dùng học tập, làm các sản phẩm trang trí lớp học. Từ đó phụ huynh hiểu được ý nghĩa của việc giáo dục bảo vệ môi trường cho học sinh.

Tạo cho học sinh thói quen nề nếp, sự hứng thú, khi tham gia vào các buổi học ngoài giờ lên lớp.

6. TÍNH KHẢ THI

Trẻ em là nguồn hạnh phúc của mỗi gia đình, là tương lai của đất nước. Chăm sóc giáo dục các em là chăm sóc đến tương lai của cả một dân tộc. Bởi vậy các nhà nghiên cứu khoa học đều thống nhất rằng: Giáo dục bảo vệ môi trường cần được quan tâm đúng mức ngay từ lứa tuổi mầm non, đặc biệt là lứa tuổi Tiểu học. Các em ở lứa tuổi này rất thích tiếp xúc với thế giới tự nhiên và muốn khám phá cuộc sống xung quanh. Để giúp học sinh có những kiến thức và kỹ năng thực hành bảo vệ môi trường phù hợp với khả năng của các em, điều quan trọng giáo viên phải luôn gương mẫu cho học sinh làm theo, luôn có ý thức hướng dẫn các em kiên trì không được đốt cháy giai đoạn. Trên cơ sở đó giáo dục học sinh biết yêu quý, gần gũi môi trường và đánh giá các hành vi tốt, xấu của con người trong việc chăm sóc bảo vệ môi trường. Từ đó biết cách sống tích cực với môi trường nhằm đảm bảo sự phát triển lành mạnh của cơ thể và trí tuệ. Đặc biệt qua giáo dục bảo vệ môi trường cho học sinh Tiểu học còn để nhắc nhở người lớn và đánh thức ở họ biết bảo vệ môi trường sống cho trẻ em cũng như bảo vệ cho một môi trường sống cho tất cả chúng ta. Môi trường an toàn, sạch sẽ, lành mạnh và phong phú.

Vì vậy giáo dục bảo vệ môi trường cho học sinh lớp 5 nói riêng và cho học sinh Tiểu học nói chung là vấn đề quan trọng và vô cùng cần thiết.

Nếu các giải pháp giúp học sinh nâng cao ý thức bảo vệ môi trường được áp dụng hiệu quả thì các em biết cách sống tích cực với môi trường nhằm đảm bảo sự phát triển lành mạnh của cơ thể và trí tuệ. Tôi tin chắc rằng thế hệ trẻ sau này sẽ có ý thức bảo vệ môi trường tốt.

7.THỜI GIAN THỰC HIỆN ĐỀ TÀI

Trong năm học 2023- 2024, tôi đã nghiên cứu và áp dụng các biện pháp trên từ tháng 10 năm 2023 đến hết tháng 4 năm 2024

8.KINH PHÍ THỰC HIỆN ĐỀ TÀI

Tổng kinh phí: 300 000đ

VI. KIẾN NGHỊ, ĐỀ XUẤT

1. Đối với nhà trường.

- + Xây dựng khuôn viên có vườn hoa cây cảnh, vườn cây ăn quả và vườn cây của em, xây vườn cổ tích để học sinh thích thú học tập vui chơi và trải nghiệm cùng cô, giúp các em hoạt động đạt được kết quả tốt hơn.
- + Xử lý tốt các nguồn nước thải, nhà vệ sinh.
- + Để phục vụ tốt cho việc giáo dục bảo vệ môi trường trong trường Tiểu học thì nhà trường nên có những hình thức tuyên truyền với phụ huynh một cách có hiệu quả như: Tổ chức các buổi lao động tập thể, dùng các bản tin, thông báo để cung cấp kiến thức cho họ.

2. Đối với địa phương

- + Đề nghị với các cấp, các ngành quan tâm hơn nữa đến vật chất và tinh thần của cấp Tiểu học nói chung và giáo viên nói riêng để chúng tôi những giáo viên thực sự yên tâm công tác và cống hiến nhiều hơn nữa cho sự nghiệp giáo dục của nước ta, xứng đáng với phương châm: ***“Giáo dục là quốc sách hàng đầu”***.

- + Tuyên truyền trên các thông tin đại chúng, các buổi họp giao ban với trưởng các ban ngành đoàn thể và tìm ra những giải pháp tốt nhất tránh tình trạng gây ô nhiễm đồng thời có biện pháp xử lý và phân loại rác thải kịp thời.

******Trên đây là những giải pháp mà thực tế tôi đã thực hiện và đã gặt hái được một số thành công. Nhưng không thể tránh khỏi những thiếu sót nên rất mong sự đóng góp ý kiến của hội đồng khoa học, các bạn bè đồng nghiệp để đề tài của tôi hoàn thiện và đạt kết quả cao hơn cho những lần sau và cho quá trình giảng dạy sau này.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

XÁC NHẬN CỦA CƠ QUAN

Tác giả

Phùng Thị Giáp

Số TT	Mục lục	Trang
	I.ĐẶT VẤN ĐỀ	1
1	Tính cấp thiết phải tiến hành sáng kiến	1
2	Mục tiêu của đề tài	2
3	Thời gian, đối tượng, phạm vi nghiên cứu	2
	II. NỘI DUNG CỦA SÁNG KIẾN	3
1	Hiện trạng vấn đề	3
	1.1.Cơ sở lý luận	3
	1.2.Cơ sở lý luận	4
2	Thực trạng trường, lớp	4
	2.1 Thuận lợi	4
	2.2 Khó khăn	5
	2.3 Khảo sát điều tra ban đầu	6
3	Giải pháp thực hiện(Các biện pháp cụ thể)	7
	3.1. Xây dựng trường học an toàn, toàn diện	7
	3.2. Cô giáo gương mẫu, chuẩn mực	7
	3.3. Tích hợp, lồng ghép nội dung GDBVMT trong các tiết học	8
	3.4. Giáo dục bảo vệ môi trường thông qua các hoạt động khác	10
	3.5. Ứng dụng công nghệ thông tin	12
	3.6. Công tác phối, kết hợp cùng phụ huynh	12
4	Kết quả đạt được	13
	4.1. Về phía học sinh	13
	4.2. Khảo sát học sinh	14
	4.3. Về phía phụ huynh	15
5	Hiệu quả của sáng kiến	16
	Hiệu quả khoa học	16
	Hiệu quả về kinh tế	16
	Hiệu quả về xã hội	17
6	Tính khả thi	17
7	Thời gian làm đề tài	18
8	Kinh phí làm đề tài	18
	IV. KHUYẾN NGHỊ	18
	Đối với nhà trường	18
	Đối với địa phương	18

MỘT SỐ HÌNH ẢNH MINH HỌA

Hình ảnh trường học an toàn, toàn diện

Hình ảnh trường học an toàn, toàn diện

Hình ảnh trường học an toàn, toàn diện

Hình ảnh trường học an toàn, toàn diện

Hình ảnh giáo viên cùng lao động với học sinh

Hình ảnh giáo viên và học sinh tổng vệ sinh lớp học

Hình ảnh giáo viên và học sinh vệ sinh sân trường

Hình ảnh học sinh vệ sinh ở cổng trường

Hình ảnh học sinh vệ sinh ở cổng trường

Hình ảnh học sinh chăm sóc cây ở sân trường

Hình ảnh học sinh vệ sinh ở cổng trường

Hình ảnh học sinh tự giác vệ sinh sân trường

Hình ảnh học sinh để rác đúng nơi quy định

Hình ảnh học sinh quét lớp mỗi ngày

Hình ảnh học sinh lau dọn lớp cuối giờ học

Hình ảnh học sinh lao động trước giờ học

Hình ảnh học sinh lao động trước giờ học

Hình ảnh học sinh biết sử dụng nước tiết kiệm

Hình ảnh học sinh biết sử dụng nước tiết kiệm

Hình ảnh học sinh biết tắt các thiết bị điện trước khi ra khỏi phòng

Hình ảnh học sinh biết tắt vòi nước khi không sử dụng

Hình ảnh phụ huynh các lớp tặng chậu hoa cho nhà trường

Hình ảnh phụ huynh các lớp tặng chậu hoa cho nhà trường

Hình ảnh phụ huynh cùng giáo viên trồng cây xanh trên lớp

Hình ảnh giáo viên cùng phụ huynh tổng vệ sinh